

Dejavniki uspeha za nove programe razvoja podeželja

© I23rf, Manuela Ferreira

Programi razvoja podeželja (PRP) držav članic za obdobje 2014–2020 bi morali: temeljiti na povpraševanju, biti usmerjeni v rezultate, ne vsebovati napak in biti v celoti povezani z drugo podporo za razvoj podeželskih območij. Te ključne zahteve so sklepne ugotovitve odmevnega seminarja Evropske mreže za razvoj podeželja (EMRP), ki je bil organiziran decembra 2012 in je bil namenjen odkrivanju dejavnikov uspešnega programiranja za naslednjo generacijo PRP. Kot poglobitveni cilji v zvezi z uspešnim programiranjem PRP so bili na seminarju EMRP opredeljeni tudi „posredovanje inovacij“, „večja prijaznost okolju“, „deljeno upravljanje“ in „dobro upravljanje“.

Predlogi za politiko razvoja podeželja EU v obdobju 2014–2020 temeljijo na izkušnjah iz preteklih programskih obdobj in krepijo položaj razvoja podeželja kot poglobitnega elementa skupne kmetijske politike (SKP).

Pomembna vprašanja, kot so globalizacijski trendi, fiskalno varčevanje in okoljska trajnost, so okoliščine, ki postavljajo izzive za uvedbo novih PRP. Ta vprašanja so bila na seminarju EMRP poudarjena kot poglobitni vidiki za pripravljavce PRP.

Financira:

Navedel je, da bi povečanje razvidnosti rezultatov skupaj z zmanjšanjem stopenj napak pomagalo dodatno okrepiti dopolnjevanje med obema stebroma SKP in bi zaščitilo širok nabor koristi, ki jih dejavnosti PRP ponujajo državljanom vseh držav članic.

„Oblikovati moramo take PRP, v okviru katerih se brez težav poroča o preverljivih rezultatih ter ki so bolj usmerjeni v resnične razvojne potrebe podeželskih območij in primerno povezani z vsem drugim financiranjem. Poleg tega bi morali pripravljavci PRP pripisovati zelo velik pomen zmanjševanju napak.“

Komisar Dacian Cioloș

Zasnova novih PRP

„Začnite zgodaj“ je bilo prvo sporočilo vsem zainteresiranim stranem, vključenim v programiranje PRP. S poudarjanjem tega dejavnika uspeha si GD AGRI z državami članicami že prizadeva organizirati nacionalne delavnice za pripravljavce PRP. Točke dnevnega reda na srečanjih bodo vključevale pojasnila o predlaganih orodjih finančnega poslovanja in novih upravnih sistemih za obdobje 2014–2020.

Vprašanja v zvezi s programiranjem PRP bodo naslovljena tudi v okviru razprav, ki se nanašajo na dokumente Evropske komisije o stališčih držav¹ in bodo potekale med obiski Komisije v državah članicah. Poglavitne prednostne naloge za vse sodelujoče vključujejo izogibanje pogostim težavam, s katerimi so se srečevali pretekli PRP, in iskanje uporabnih rešitev, s katerimi se uspešno obravnavajo vse različne naloge programiranja.

Govorniki in delegati na seminarju (ta je združil več sto delegatov, vključno z uradniki organov upravljanja in plačilnih agencij, komisarjem Ciološom ter visokimi uradniki Evropske komisije) so potrdili izzive, s katerimi se srečujejo pripravljavci PRP. S tem so pritrdili, da je uspeh njihovega dela odvisen od njihovega oblikovanja takih PRP, ki lahko pomembno prispevajo k ciljem strategije EU 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

Komisar Cioloș je tudi sam poudaril te vidike in delegate pozval k pripravi takih PRP, ki lahko jasno pokažejo dodatno vrednost politike razvoja podeželja na teh področjih.

Slabosti preteklih programiranj PRP vključujejo:

- nezadostno ovrednotenje rezultatov (kazalnikov) programa;
- nezadostno usmerjenost v doseganje ovrednotenih ciljev in v izbiro projektov najboljše prakse;
- šibke povezave med izbrano strategijo in dejavnostmi (slabo načelo posredovanja);
- nejasno opredelitev razvojnih potreb na območjih PRP.

¹ Evropska komisija izvaja postopke posvetovanja med službami, da bi pripravila „dokumente o stališčih“ za razpravo o posameznih vprašanjih glede posebnosti v zvezi z možnostmi razvoja podeželja v vsaki državi članici.

Poenostavljeni PRP

Poenostavitev sistemov PRP ostaja pomembna naloga za pripravljavce programov. Države članice so pozvane, naj v prihodnjih mesecih ves čas tesno sodelujejo z Evropsko komisijo pri sistemih poenostavitve v zvezi s postopki programiranja in izvajanja PRP.

Redna komunikacija in sodelovanje med nacionalnimi ravni in ravni EU sta posebej dobrodošla za spodbujanje usklajenosti PRP s skupnim strateškim okvirom. Ukrepi za poenostavitve, na katere vpliva skupni strateški okvir, bi morali pripomoči k uvedbi uporabniku prijaznejših pravil, zaradi katerih bodo novi PRP dostopnejši in razumljivejši za upravičence.

Udeleženci seminarja EMRP so poudarili, da je vključenost zainteresiranih strani v vse faze programiranja PRP pomemben dejavnik uspeha pri doseganju ciljev glede poenostavitve. Uspešno programiranje razvoja podeželja je odvisno od trdnega partnerstva in uvesti je treba postopke dobrega upravljanja za zaščito brezhibne komunikacije med številnimi partnerji, vključenimi v pripravo PRP.

Usklajevanje sodelovanja in dobra komunikacija, ki je potrebna med organi, pristojnimi za PRP, in sorodnimi organi, pristojnimi za druge razvojne programe, sta pomembna za izkoriščanje sinergij in zagotavljanje priprave celovito povezanih programov, prilagojenih nacionalnim in regionalnim potrebam.

Sodelovanje in skupne delovne ureditve prinašajo precejšnje koristi. Taka orodja pomagajo doseči in karseda izboljšati kritično maso multidisciplinarnega strokovnega znanja in izkušenj, potrebnih za uspešno programiranje PRP. Dialog z zainteresiranimi stranmi je ključen za povečanje preglednosti in zagotovitev boljšega razumevanja politike, ki je znana kot zapletena. Ti partnerski pristopi izražajo načela dobrega upravljanja za uspešno programiranje, ki jih spodbujata GD AGRI in EMRP.

Zgodnje vključevanje zainteresiranih strani v oblikovanje preglednih postopkov odločanja je preizkušena metoda za zmanjševanje tveganj poznejšega pojavljanja napak. Partnerji lahko zagotovijo tudi dragocene predloge in vidike za reševanje izzivov programiranja, ki se navezujejo na uravnoteženje nalog poenostavitve z nalogami zmanjševanja stopenj napak. Doseganje takega ravnovesja bi moralo pomagati zagotoviti na primer zasnovane preproste pogoje za upravičenost, ki jih upravičenci razumejo. Zapletenim pogojem bi se bilo treba izogibati. S poenostavljenimi sistemi se lahko zagotovi boljše izpolnjevanje pogojev za upravičenost in zmanjša stopnja napake.

PRP brez napak

Stopnje napak v PRP so se v obdobju 2007–2013 nesprejemljivo povečale. Zato morajo pripravljavci programov za nove PRP skrbneje kot v preteklosti razmisliti o vzrokih morebitnih napak in postopkih, ki jih je mogoče uvesti za zmanjšanje težav pri revizijah.

Zmanjševanje stopenj napak v PRP je ključno za zaščito celovitosti politike razvoja podeželja in njenih programov. Zaščita javnih sredstev in ohranitev verodostojnosti dejavnosti PRP med državljani držav članic se poudarjata kot ključna prednostna naloga za uspešno programiranje. Pri tem je v izhodišču pomembno zagotoviti, da vsi predlogi za dejavnosti in podporo PRP temeljijo na resničnem in preverjenem povpraševanju.

Zgornje finančne meje v novih PRP bodo dogovorjene po ukrepu (in ne po osi, kot je bilo v preteklosti). S tem se pojavlja še večja potreba po skrbni in realistični oceni dejanskega povpraševanja, ki bo najverjetneje na voljo za predlagane dejavnosti vsakega ukrepa. Delo pri določanju vsebine za analizo prednosti in pomanjkljivosti ter priložnosti in nevarnosti (SWOT) je ključno za seznanjanje z resničnimi ravni povpraševanja in ugotavljanje teh ravni.

Ob pravilno izvedeni analizi povpraševanja se zmanjša možnost, da bi se pojavili pritiski za uporabo nedodeljenih sredstev PRP za neupravičene dejavnosti.

Zato bi bilo treba v pristopih, ki temeljijo na povpraševanju, k uspešnemu programiranju PRP napraviti korak dlje od uporabe običajnih kazalnikov povpraševanja, kot so stopnje brezposelnosti, podatki o BDP, prednostne živalske in rastlinske vrste itd. V kakovostnih pristopih k analizi povpraševanja bi bilo treba upoštevati tudi absorpcijsko sposobnost območja za vsako dejavnost PRP, predlagano na ravni ukrepa.

V predhodnem vrednotenju absorpcijske sposobnosti se lahko upoštevajo dejavniki, kot so napovedi za razpoložljivost mogočega sofinanciranja iz različnih ciljnih skupin, motiviranost ciljnih skupin za udeležbo v shemah podpore PRP ter drugi vidiki, kot so znanja in spretnosti oziroma infrastruktura, ki lahko (pozitivno ali negativno) vplivajo na absorpcijsko sposobnost in s tem povezano povpraševanje po sredstvih PRP na nekem območju.

Plačilne agencije morajo potrditi, da izbira in zasnova ukrepov PRP ne povzročata tveganj napak. Zato se deljeno upravljanje postopka programiranja med organi upravljanja, plačilnimi

agencijami in drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi spodbuja kot preudaren in pragmatičen dejavnik uspeha za programiranje PRP.

Nadzor nad PRP

Nadaljnji cilj za pripravljavce programov, ki imajo nalogo zmanjšati možnosti napak, je vzpostaviti zanesljive postopke za spremljanje izvajanja dejavnosti PRP. To velja za nadzor nad izdatki in preverjanje, ali se denar porablja za to, čemur je namenjen. Učinkovit nadzor je treba predvideti za:

- zagotavljanje izbire upravičenih projektov, za katere obstaja veliko povpraševanje in ki imajo hkrati potencial, da jasno prispevajo k ciljem PRP, ter
- spremljanje izvajanja odobrenih projektov, da se preveri, ali so še vedno brez napak.

Poleg programiranja zanesljivih in preglednih postopkov za ta nadzor je treba v okviru uspešnih PRP zagotoviti, da so na pravem mestu ob pravem času na voljo zadostna znanja in spretnosti ter zmogljivosti za učinkovito vodenje nadzora.

Obsežni nabori znanj in spretnosti ter sistemi za ciljno usmerjanje podpore PRP in sledenje tej podpori so bili na seminarju EMRP večkrat poudarjeni kot temelji uspešnega programiranja PRP.

Spremljanje in vrednotenje

Začela so se prizadevanja za izboljšanje metod spremljanja in vrednotenja. Večji poudarek, ki se s politiko razvoja podeželja namenja poročanju, bo pomagal doseči bolj v rezultate usmerjene in odgovornejše dejavnosti PRP. Pogojev za to gonilno načelo je uporaba zanesljivih in posodobljenih izhodiščnih podatkov za merjenje napredka. Pristopi k zbiranju izhodiščnih podatkov, uporabljeni v prejšnjem programiranju PRP, so bili ocenjeni kot šibki in potrebni izboljšav.

Zbiranje izhodiščnih podatkov mora biti sestavni del postopka analize SWOT. Novi premisleki v zvezi s tem za pripravljavce programov vključujejo združevanje zadostnih informacij o trenutnem stanju glede horizontalnih prednostnih nalog PRP, tj. glede podnebni ukrepov, okolja in inovacij.

Te horizontalne teme so izraz ciljev na visoki ravni, postavljenih s strategijo *EU 2020* za rast in blaginjo v vseh državah članicah. V okviru PRP mora biti mogoče redno poročati o njihovih prispevkih k podnebnemu, okoljskemu in inovacijskemu programu. Temeljita analiza potreb vsakega območja PRP v smislu ravnanja z okoljem, podpore za inovacije in podnebnih ukrepov (prilagajanje in blažitev) je ključno izhodišče za uspešno programiranje PRP.

Pripravljalci PRP morajo zagotoviti še, da so vzpostavljeni uporabniku prijazni postopki za nadzor nad zmožnostjo vseh ukrepov za usmerjanje sredstev v projekte, ki dopolnjujejo navedene horizontalne teme. Udeleženci seminarja EMRP so opozorili na novo prožnost politike za spodbujanje združevanja podpore več kot enega ukrepa. To ustvarja priložnosti za dodajanje vrednosti in multiplikacijske učinke v zvezi s horizontalnimi temi in vsemi drugimi cilji ukrepov.

Načrtovanje PRP

Zato je zgodnji začetek programiranja vseh teh poglavitnih premislekov v zvezi s PRP zelo smiseln. Orodja za načrtovanje lahko pomagajo načrtovati in upravljati različne faze postopka programiranja. Take priprave so lahko koristne tudi za to, da države članice uskladijo vzporedno delo pri oblikovanju vsebine za pogodbe o partnerstvu na višji ravni.

Učinkovitost in druge koristi je mogoče zagotoviti z vključitvijo izvajalcev predhodnega vrednotenja v začetni fazi postopka programiranja PRP in njihovo redno navzočnostjo v celotnem navedenem postopku.

Poročila delavnic seminarja

Udeleženci seminarja EMRP so poleg zgoraj navedenih splošnih premislekov v zvezi z zasnovo PRP podrobno preučili tudi več posebnih vidikov uspešnega programiranja PRP.

V okviru delavnic se je ugotavljalo, kaj morajo pripravljavci PRP vedeti glede:

- spodbujanja horizontalnih tem v zvezi z inovacijami, podnebnimi ukrepi in okoljem;
- zagotavljanja dobrega upravljanja postopkov programiranja, vključno z vlogo mrežnega povezovanja in učinkovitega deljenega upravljanja nalog programiranja;
- sprememb okvira za spremljanje in vrednotenje PRP;
- spodbujanja povezav med različnimi območnimi zainteresiranimi stranmi z metodologijami pristopa LEADER.

Izsledki delavnice: Kako spodbuditi prenos znanj in inovacije v novih PRP?

Inovacije in z njimi povezan prenos znanj so poglavitna razvojna orodja za podeželsko Evropo. To je izraženo v predlagani uvedbi podpore za inovacije kot horizontalne teme za PRP držav članic v obdobju 2014–2020.

Zato se inovacije na področju razvoja podeželja nikakor ne smejo šteti za elitističen koncept. Novi pristopi k razvoju poslovnih dejavnosti, upravljanja okoljskih virov in/ali dejavnosti lokalnih skupnosti so pomembni in uresničljivi za vse, ki imajo interes za evropsko podeželje. Poleg tega so inovacije v postopkih, ki se uporabljajo za izvajanje PRP, še naprej enako pomemben vidik za pripravljavce PRP.

© 123rf, Pires

Pripravljalci PRP imajo nalogo vzpostaviti sisteme podpore, ki lahko učinkovito posredujejo inovacije vseh oblik in spodbujajo z inovacijami povezane prenose znanj. Čeprav je treba vse ukrepe PRP zasnovati za dajanje prednosti prispevkom k inovacijam in sledenje tem prispevkom, se pričakuje, da bodo poglobitvi viri podpore za inovacije ukrepi, s katerimi se financirajo sodelovanje, svetovalne in animacijske storitve ter tehnična pomoč.

Zato je treba v analizi povpraševanja, merilih za izbiro in postopkih spremljanja za te ukrepe posebno pozornost nameniti več dejavnikom. Najprej je treba predvideti dopolnjevanje podpore za inovacije na podeželskih območjih in preprečiti podvajanje prizadevanj. To zahteva seznanjenost in sodelovanje z drugim financiranjem inovacij (vključno s podporo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESI), evropskega okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 in/ali drugih virov pomoči).

Pripravljalci PRP bi morali zagotoviti, da so vzpostavljeni preverjeni postopki za usmerjanje sredstev PRP, ki so namenjena inovacijam, v projekte z dodano vrednostjo. S postopki izbire in ciljnega usmerjanja mora biti mogoče podporo PRP osredotočiti na izpolnjevanje strateških ciljev PRP. Poleg tega mora biti s temi postopki mogoče izločiti inovacije, ki so bile na danem območju PRP že uvedene.

Enako pomemben premislek za programiranje inovacij je obvladovanje tveganj. Tveganja so neločljiv vidik vseh shem podpore za inovacije. Dobra zasnova postopkov lahko pomaga obvladovati tveganja, delegati na seminarju EMRP pa so poudarili vlogo določb za postavitev mejnikov uspešnosti. Spodbujajo postopen pristop k zagotavljanju sredstev inovacijskim projektom in jih je mogoče uporabiti za nadzor nad sproščanjem sofinanciranja za projekte, ki imajo potencial, vendar vključujejo večja tveganja.

Drugi nasveti udeležencev delavnice o inovacijah, organizirane v okviru seminarja, so se nanašali na zmožnost držav članic za uporabo jamstvenega sklada kot orodja za pomoč pri obvladovanju tveganj. Udeleženci so se v večini strinjali, da bi se bilo treba v okviru spremljanja in vrednotenja inovacijskih projektov zavedati, da lahko „neuspeh“ zagotovi koristna spoznanja za prihodnje razvojno ukrepanje. V delavnici je prevladovalo tudi soglasje, da se je treba izogibati programiranju neproduktivnih postopkov (s katerimi se na primer zahteva, da „neuspešni“ inovacijski projekti vrnejo pomoč PRP), ki bi lahko odvrnili inovacije in povpraševanje po PRP.

Pripravljalci PRP se lahko veliko naučijo iz izkušenj, pridobljenih v sedanjem programskem obdobju. Ciljna skupina EMRP za prenos znanj in inovacije je iz teh izkušenj izluščila spoznanja o tem, kako bi bila lahko prihodnja podpora za prenos znanj in inovacije v novih PRP učinkovitejša.²

Opomniki programiranja PRP v zvezi s podporo za prenos znanj in inovacije:

- spoznajte resnični obseg povpraševanja po podpori za inovacije na območju PRP;
- spodbujajte produktivno vlogo mrežnega povezovanja pri posredovanju inovacij;
- spodbujajte poti „od spodaj navzgor“ za odkrivanje in predlaganje inovacijskih možnosti;
- izogibajte se opredeljevanju inovacij in se osredotočite na oblikovanje inovacijskih postopkov;
- vključite prožnost za združevanje različnih oblik podpore (financiranja in/ali druge podpore) z uporabo raznovrstnih sposobnosti;
- podpirajte uporabo lokalnih animatorjev kot pospeševalcev. Ti svetovalci in posredniki za inovacije naj bodo dobro usposobljeni;
- prepoznajte tveganja in vključite sisteme za obravnavanje neuspehov.

2 Za več informacij o delu EMRP na področju spodbujanja prenosa znanj in inovacij obiščite spletno stran: http://enrd.ec.europa.eu/themes/research-and-innovation-gateway-development/kt-innovation/en/kt-innovation_en.cfm

Izsledki delavnice: Kako vključiti okoljske in podnebne pomisleke v nove PRP?

V podeželski Evropi je velika večina okoljskih virov EU, podeželje pa tudi pomembno prispeva k temu, da Evropa izpolnjuje svoje globalne zaveze glede podnebnih ukrepov. Za podeželska območja so na voljo najrazličnejše razvojne priložnosti, od trajnostnih pristopov do ravnanja z okoljem ter podnebnih ukrepov, povezanih z blažitvijo in prilagajanjem. Iz teh razlogov se bo v okviru vseh novih PRP dejavno spodbujala in prednostno obravnavala podpora za projekte, ki pozitivno prispevajo k okoljskim in podnebnim ciljem držav članic.

Okolje in podnebne spremembe bi bilo treba kot horizontalni temi za PRP v obdobju 2014–2020 ustrezno obravnavati z vsemi ukrepi. Delegati na seminarju EMRP so poudarili ta vidik, pri čemer so navedli, da „v novih PRP ne bi smelo biti ‚okoljskih ali podnebnih rubrik‘ – ti temi bi morali biti presečni in horizontalni“. To pomeni, da bi bilo treba skladno s tem programirati vse ukrepe PRP. Pri programiranju je torej treba skrbno upoštevati možnosti za to, da se z vsako dejavnostjo ukrepa dosežejo okoljski in podnebni rezultati.

Velik pomen teh horizontalnih tem je izražen tudi v razpoložljivosti posebnih ukrepov PRP, ki se nanašajo posebej na ekosisteme (4. prednostna naloga) in učinkovito rabo virov/podnebne spremembe (5. prednostna naloga). Čeprav naj bi ti ukrepi zagotovili precejšnje vire okolju prijaznejšega financiranja, je naloga pripravljavcev PRP zagotoviti, da so okolju prijazne možnosti del podpornih orodij tudi v okviru vseh drugih ukrepov. S predlogi v novem pravnem okviru za politiko razvoja podeželja se daje pripravljavcem PRP precejšnja prožnost, da so ustvarjalni glede tega, kako zagotovijo uresničevanje tega poglobljenega načela.

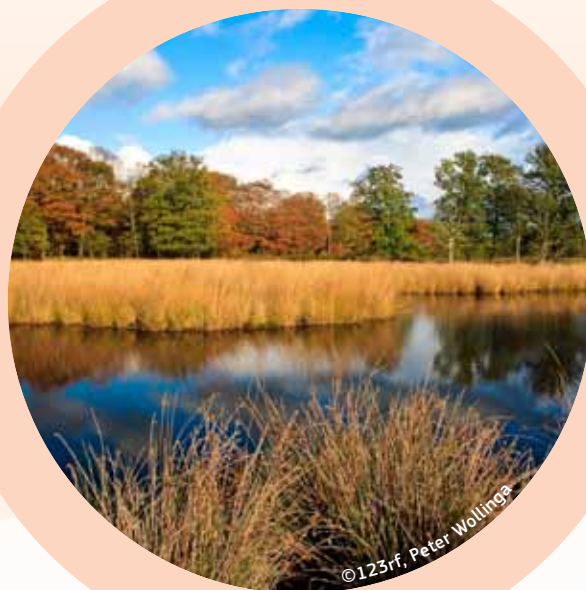
Ker so okoljska in podnebna vprašanja za pripravljavce PRP tako pomembne prednostne naloge, bi bilo treba v predhodnih vrednotenjih posebno pozornost nameniti „okoljskemu preverjanju“, ki je bilo doseženo oziroma se lahko doseže z vsakim ukrepom, predlaganim v vsakem PRP.

Uspešno programiranje podpore za okolje in podnebne spremembe bi moralo prispevati tudi h glavnim splošnim ciljem glede oblikovanja PRP, ki temeljijo na povpraševanju, so usmerjeni v rezultate, ne vsebujejo napak in so v celoti povezani. To je mogoče doseči z načrtovanjem skladnosti skozi celoten življenjski cikel PRP.

Okolju prijazne cilje bi bilo treba najprej upoštevati v analizi SWOT. Tudi z okolju prijaznejšimi postopki bi bilo treba podporo za ukrepe usmeriti v potrjene okoljske in/ali podnebne potrebe na podlagi meril za izbiro in drugih orodij za izvajanje. Poleg tega bi bilo treba okrepiti poročanje v zvezi s tema horizontalnima temama, da se zagotovijo dokazi o doseganju okolju prijaznih rezultatov za vse ukrepe.

Ključno izhodišče je temeljita analiza okoljskih okoliščin območja PRP. Ta pomaga pojasniti ozaveščene odločitve glede območij, ki najbolj potrebujejo različne oblike podpore za ravnanje z okoljem in podnebne ukrepe. Ugotovitve, pridobljene z analizo potreb, zagotavljajo sklope izhodiščnih podatkov, glede na katere je mogoče meriti napredek PRP. Poleg tega pojasnjujejo povpraševanje po razpoložljivih sredstvih in pomagajo določiti cilje za rezultate.

Orodja za ciljno usmerjanje se priporočajo za doseganje učinkovitejših pristopov od splošne ali razpršene metode. Merila za izbiro bi bilo treba ustrezno in smiselno uporabljati, da se financiranje PRP osredotoči na zadovoljitev ugotovljenih potreb in doseganje pripadajočih ciljev za rezultate.

©123rf, Peter Wollings

podpore PRP.

Tako se na primer vloga, ki jo imajo naložbeni ukrepi pri podnebnih ukrepih in zagotavljanju okoljskih storitev, ne bi smela podcenjevati, čeprav je bila ta povezava v preteklosti deležna prav take obravnave. Naložbene ukrepe je mogoče kombinirati s kmetijsko-okoljskimi ukrepi, da se poveča konkurenčnost na ravni kmetij in se dosežejo vsestransko koristne rešitve.

Poudarek na programiranju bolj v rezultate usmerjenih PRP pomeni, da bi bilo treba v okviru vseh PRP pripraviti ustrezne sisteme za merjenje in pojasnjevanje prispevkov programov k okoljskim in podnebnim ciljem. To vključuje pripravo točnih izhodiščnih podatkov in lahko zahteva tudi programiranje krepitve zmogljivosti za spremljanje okolja, ki jih imajo upravičenci in upravljavci, za vse ukrepe PRP.

Ciljna skupina EMRP za okoljske storitve je pripravila napotke in študije primerov o tem, kako to storiti v praksi.³ Udeležencem delavnice je bil predstavljen pregled glavnih sporočil ciljne skupine, dopolnjen z drugimi praktičnimi nasveti o metodologijah za usmerjanje sredstev PRP v „problematične točke“ v zvezi s podnebnimi spremembami (z uporabo orodij za programiranje, razvitih v okviru projekta Oscar – <http://sitem.herts.ac.uk/aeru/oscar/index.htm>).

Delegati, ki so se udeležili delavnice in seminarja, so razpravljali o prednostih ciljnega usmerjanja horizontalnih tem z uporabo kombinacij podpore na ravni ukrepov. Sinergijski svežnji, zasnovani za to, da se z dejavnostmi PRP ustvarjajo okoljski rezultati z dodano vrednostjo, so bili podprti in ocenjeni kot izvedljivi v primeru dovolj zgodnjega programiranja. Kombiniranje „mehke“ podpore (tj. animacije, usposabljanja, krepitve zmogljivosti, sodelovanja itd.) v svežnjih, ki vsebujejo „trdo“ podporo za velike objekte in/ali ravnanje z okoljem, se spodbuja kot sredstvo za zagotovitev bolj trajnostnih zapuščin

Skladnost ostaja pogost dejavnik uspeha za programiranje okolju prijaznejše podpore v vsaki fazi življenjskega cilja PRP. Okolju prijaznejše dejavnosti PRP morajo biti tudi skladne in povezane z drugo finančno podporo, ki je na voljo na območju PRP.

Okoljske in podnebne pomisleke je treba obravnavati v okviru vseh skladov ESI. Programiranje PRP bo zahtevalo uspešno usklajevanje s temi drugimi podpornimi instrumenti EU. S tem programiranjem bi bilo treba zagotoviti, da se z ukrepi PRP čim bolj izkoristi njihov potencial za usmerjanje v vrzeli, ki jih drugo financiranje morda ne pokriva v celoti. Podobno je mogoče druga sredstva uporabiti za dodajanje vrednosti dejavnostim PRP na okoljskih področjih. Izogibati bi se bilo treba tveganjem v zvezi s podvajanjem financiranja. Področja, ki so bila na seminarju EMRP navedena kot posebej ustrezna za celostno programiranje skupnega strateškega okvira, vključujejo promet in rabo energije na podeželskih območjih ter dejavnosti sodelovanja med mesti in podeželjem.

Opomniki programiranja PRP glede ravnanja z okoljem in podnebja:

- poskrbite, da se z analizo SWOT zagotovi temeljita analiza potreb glede ravnanja z okoljem in z njimi povezanih priložnosti za podporo na območju PRP;
- pri vseh ukrepih uporabite merila za izbiro za dajanje prednosti projektom, ki pozitivno prispevajo k horizontalnim temam;
- usmerite podporo PRP v projekte, s katerimi se zadovoljuje ugotovljeno povpraševanje;
- podporo za ukrepe kombinirajte v svežnjih, s katerimi se čim bolj izkorišča potencial PRP;
- sprejmite v rezultate usmerjene pristope za programiranje okolju prijazne podpore v vse ukrepe;
- zmogljivosti za spremljanje vseh zainteresiranih strani PRP bi morale ustrezati potrebam po spremljanju PRP;
- podporo PRP povežite z drugo ustrežno območno podporo.

3 Za več informacij o delu EMRP na področju spodbujanja okoljskih storitev obiščite spletno stran: http://enrd.ec.europa.eu/themes/environment/environmental-services/en/environmental-services_en.cfm

Izsledki delavnice: učinkovito deljeno upravljanje

Pogoj za uspešno programiranje sta učinkovito usklajevanje in sodelovanje med organi upravljanja, plačilnimi agencijami, certifikacijskimi organi in drugimi organizacijami z uradnimi pristojnostmi za izvajanje PRP.

Polno delujoči sistemi deljenega upravljanja omogočajo mnoge koristi za številne zainteresirane strani. Delegati na seminarju EMRP so se strinjali, da lahko z učinkovitostjo, ki jo omogočajo sodelovalne delovne ureditve, pridobijo vsi, ki so vključeni v upravljanje PRP. Na splošno je bilo tudi potrjeno, da te koristi, ki izhajajo iz skupnih postopkov, odtehtajo začetno delo, potrebno za preizkušanje in izpopolnjevanje uspešnih metod sodelovalnega upravljanja.

Za uspešno programiranje postopkov deljenega upravljanja PRP je ključen dejavnik uspeha znova skladnost, in to pri finančnem upravljanju, sistemih IT, revizijah in nadzoru. K skladnosti bo pripomogel prehod na sistem za obdobje 2014–2020, v katerem se bo z obema stebroma ukvarjala samo ena plačilna agencija na državo članico oziroma regijo.

Uvedba postopkov za zagotovitev skladnega deljenega finančnega poslovanja PRP naj bi vsem zadevnim upravam pomagala, da ostanejo osredotočene na isti sklop razvojnih prednostnih nalog. PRP so razvojna orodja in vse zainteresirane strani v sistemu upravljanja bi morale skladno razmišljati o svoji temeljni vlogi, tj. kako PRP pomagati doseči njegove strateške cilje.

Deljeno upravljanje PRP ponuja uporabne priložnosti za izboljšanje dejavnosti PRP. Z združenimi delovnimi metodami bi se moral pomen načela posredovanja PRP uravnovežiti s pomenom preprečevanja napak. S tem pristopom se poudarja sposobnost zainteresiranih strani PRP, da zagotovijo porabo denarja za tisto, čemur je namenjen.

Osredotočanje sistemov deljenega upravljanja PRP na načelo posredovanja PRP v obdobju 2014–2020 bo moralo potekati na različnih ravneh. To bo vključevalo raven ukrepov, ker bosta morali finančno načrtovanje in izvajanje v prihodnjem programskem obdobju jasno temeljiti na nedvoumnem in skupnem razumevanju prednostnih nalog PRP ter na sklopu skupnih kazalnikov za vsak ukrep.

Pravilna uvedba deljenega upravljanja na ravni ukrepov bo nato olajšala nemoteno deljeno upravljanje na vseh višjih ravneh v sistemu upravljanja posameznega PRP. Pozornost bi bilo treba nameniti vsem novim upravnim pravilom na ravni ukrepov, kot so tista v zvezi z deljenim upravljanjem novih finančnih instrumentov⁴, svežnji podpore za ukrepe ali podprogrami PRP.

Vzpostavitev skupnih delovnih postopkov v zgodnji fazi za organe upravljanja, plačilne agencije ter posredniške in certifikacijske organe lahko torej pomaga pri uspešnem programiranju. Zgodnji začetek bo posebej koristen za omogočanje deljenega upravljanja in vodenja postopkov PRP, uporabljenih pri pripravi pogodb o partnerstvu ter določanju prednostnih nalog in kazalnikov.

Opomniki programiranja PRP v zvezi z deljenim upravljanjem:

- začnite zgodaj ter preizkusite vključujoče in učinkovite sisteme deljenega upravljanja;
- poskrbite, da vsi sodelujoči razumejo svojo vlogo pri doseganju namena PRP;
- poskrbite, da vsi sodelujoči razumejo, za kaj bo porabljen denar (in s kakšnim namenom);
- organi upravljanja in plačilne agencije morajo skupaj izvesti predhodno oceno vseh predlaganih ukrepov PRP, da preverijo in dokažejo preverljivost in možnost nadzorovanja ukrepov in njihovih učinkov.

4 Za nasvete in napotke glede finančnih instrumentov PRP glejte številko 13 revije EU Rural Review na spletni strani:

http://enrd.ec.europa.eu/publications-and-media/eu-rural-review/en/eu-rural-review_en.cfm

Izsledki delavnice: Dobro upravljanje pri pripravi PRP

Pomen in možnosti partnerskega dela kot učinkovitega orodja za uspešno programiranje PRP se bodo še naprej povečevali. Zato je pomembno, da vsi partnerji PRP razumejo pravila in predpise, o katerih se bodo dogovorile države članice za urejanje politike razvoja podeželja EU. To je pomembno v zvezi s postopki za pripravo PRP in pogodb o partnerstvu.

Zato je treba pristope dobrega upravljanja k partnerskemu delu v okviru PRP v letu 2013 načrtovati, se o njih dogovoriti in jih programirati. Namen programiranja postopkov dobrega upravljanja je osredotočiti se na dodano vrednost, ki jo lahko prineseta partnersko delo za spodbujanje lastništva na več ravneh in odobritve dejavnosti PRP, in to dodano vrednost izkoristiti.

Rezultati programiranja načel resničnega partnerstva lahko v okviru analize SWOT pomagajo omogočiti boljše tematsko in območno usmerjanje dejavnosti PRP. Partnersko delo ustvarja tudi koristi v smislu zasnove optimalnih in učinkovitih sistemov izvajanja PRP.

Koristi znanj je mogoče zagotoviti z vključevanjem vseh zainteresiranih strani v celoten življenjski cikel posameznega PRP. Zato bi si bilo treba v okviru priprav na dobro upravljanje prizadevati za vzpostavitev partnerskih delovnih struktur, ki lahko zagotovijo učinkovite rezultate ne le v fazi priprav, ampak tudi v vseh fazah izvajanja in vrednotenja PRP.

Programiranje načel dobrega upravljanja v celotnem življenjskem ciklu PRP bo pomagalo zagotoviti vključenost zainteresiranih strani v fazah izvajanja (med izbiro projektov ter zbiranjem in analizo podatkov iz spremljanja). Poleg tega bo prineslo dodano vrednost med postopkom vrednotenja, ki lahko vpliva na strateško usmeritev in operativne postopke programa.

Dejavno vključevanje vseh zainteresiranih strani je pogoj za uspeh politike razvoja podeželja.

Izbira najugodnejšega kroga partnerjev je dejavnik uspeha za doseganje ciljev dobrega upravljanja. Še naprej je pomembno ohranjati uravnotežen pristop k vključevanju javnega in zasebnega sektorja ter sektorja civilne družbe. Vzpostaviti bi bilo treba pregledne postopke za preprečevanje tveganja pojava morebitnih neravnovesij.

V členu 5 predloga uredbe o skupnih določbah so navedene glavne kategorije partnerjev, ki jih je treba vključiti v pogodbo o partnerstvu in pripravo programa: pristojni regionalni, lokalni, mestni in drugi javni organi; ekonomski in socialni partnerji; organi, ki predstavljajo civilno družbo, vključno z okoljskimi partnerji in nevladnimi organizacijami, ter organi, odgovorni za spodbujanje enakosti in boja proti diskriminaciji.

Pristopi dobrega upravljanja vključujejo formaliziranje delovnih postopkov med partnerji. Formalizirani dogovori o partnerstvu so predvideni kot nova zakonska zahteva za PRP v obdobju 2014–2020, Evropska komisija pa pripravlja skupni kodeks ravnanja za določitev, kako lahko države članice izvajajo načela, določena v členu 5 uredbe o skupnih določbah⁵.

Delegati na seminarju EMRP so prejeli nasvete glede kodeksa ravnanja ter pomena, ki se v njem pripisuje posvetovalnim in komunikacijskim orodjem za doseganje pristopov dobrega upravljanja. V okviru razprav na seminarju je bilo poudarjeno, da bi si morali pripravljavci PRP prizadevati organizirati posvetovalne in komunikacijske dejavnosti tako, da se prepreči osredotočanje izključno na teme v zvezi z dodelitvami sredstev različnim vrstam ukrepov ali upravičencev PRP.

Pristopi dobrega upravljanja zahtevajo, da sta posvetovanje in komunikacija s partnerji oziroma med njimi osredotočena predvsem na pojasnjevanje glavnih izzivov za razvoj podeželja in priložnosti, ki jih ponuja območje. Nato je mogoč dialog za odločitve o dodelitvah sredstev, da se ob dobri obveščeni vključijo ukrepi, ki obravnavajo opredeljene potrebe in povpraševanje.

Tehnična pomoč iz proračunov sedanjih PRP za obdobje 2007–2013 je državam članicam na voljo kot podpora za uporabo „platform za posvetovanje“ med programiranjem novih PRP. Pričakuje se, da bo financiranje za tehnično pomoč na voljo tudi v obdobju 2014–2020, in sicer za krepitev partnerskih pristopov v celotnem življenjskem ciklu vsakega PRP.

5 Druge koristne informacije o vsebini kodeksa dobre prakse je mogoče najti v delovnem dokumentu služb Evropske komisije, ki je na voljo na spletni strani: <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=67&langId=sl&newsId=7956>

Pomembni platformi za posvetovanje za PRP bosta odbor za spremljanje in mreža za podeželje na nacionalni ali regionalni ravni. Udeleženci seminarja EMRP so izvedeli, kako so lahko platforme za posvetovanje z odprtim članstvom bolj vključujoče od togih formalnih partnerskih modelov. Prožnost je bila ocenjena kot koristna za spodbujanje obsežnejše kritične mase strokovnega znanja in izkušenj v mehanizmu upravljanja PRP.

Kot koristen sestavni del pristopov dobrega upravljanja je bila na seminarju poudarjena tudi stalna izmenjava dobrih praks med partnerji. Priporočljivo je, da pripravljavci PRP objektivno analizirajo možnosti zdajšnjih struktur mrežnega povezovanja za izvajanje teh nalog prenosa znanj. V okviru programiranja PRP si je mogoče prizadevati, da bodo za začetek obdobja 2014–2020 vzpostavljene ustrezne strukture mrežnega povezovanja.

Družbeni mediji in druga komunikacijska orodja ponujajo priložnosti za spodbujanje dialoga in vključevanje zainteresiranih strani v postopke programiranja PRP.

Nacionalne mreže za podeželje so lahko pomembne platforme za posvetovanje za doseganje najrazličnejših zainteresiranih strani PRP.⁶ Ena izmed vlog teh mrež je pomagati pretvoriti potencialno zapletene pojme in jezik v uporabniku prijaznejša pojasnila in terminologijo, ki so raznim zainteresiranim stranem znani in jih zlahka razumejo.

Opomniki programiranja PRP v zvezi s pristopi dobrega upravljanja:

- partnerski pristopi dodajajo vrednost dejavnostim PRP;
- PRP morajo formalizirati dogovore o partnerstvu z uporabo kodeksa ravnanja;
- zgodnje naložbe v posvetovanje in komunikacijo lahko ustvarijo stroškovno učinkovite koristi za programiranje;
- opredelitev in izmenjava primerov dobre prakse (za projekte in upravljanje PRP) sta dobra praksa dobrega upravljanja;
- sedanje strukture mrežnega povezovanja je mogoče programirati za povečanje njihovega strateškega potenciala;
- postopki (predhodnega, sprotnega, naknadnega) vrednotenja bi morali biti programirani za ocenjevanje uspeha partnerskega dela vsakega PRP.

6 Za podrobno analizo dodane vrednosti mrežnega povezovanja in vloge nacionalnih mrež za podeželje glejte številko 14 revije EU Rural Review na spletni strani: http://enrd.ec.europa.eu/publications-and-media/eu-rural-review/en/eu-rural-review_en.cfm

Izsledki delavnice: Spremljanje in vrednotenje novih PRP

Programiranje uspešnih sistemov spremljanja in vrednotenja bo zelo prispevalo k splošnemu uspehu dejavnosti PRP. Programiranje bi tako moralo izražati poudarek, da pri spremljanju in vrednotenju ne gre samo za poročanje o rezultatih, in okrepiti dejstvo, da sta spremljanje in vrednotenje nujni za zagotavljanje ključnih podatkov, potrebnih za usmerjanje in uspešnost PRP.

Ta načela so poudarjena v predlogih za politiko razvoja podeželja EU v obdobju 2014–2020. Večji poudarek na spremljanju in vrednotenju v politiki razvoja podeželja bo državam članicam pomagal dosežati bolj v rezultate usmerjene in odgovornejše dejavnosti PRP. Pri programiranju PRP bi se torej morali vzpostaviti postopki in pogoji za:

- zagotavljanje kakovosti pristopov spremljanja in vrednotenja ter
- učinkovito uporabo ugotovitev spremljanja in vrednotenja.

Za PRP v obdobju 2014–2020 se pripravlja nov sistem spremljanja in vrednotenja, ki se bo uporabljal za ukrepe in prednostna področja PRP. Omogočil bo, da bodo PRP bolj usmerjeni v rezultate, pripravljavci programov pa bi ga morali začeti upoštevati v zgodnji fazi.

Koristne informacije o postopkih predhodnega vrednotenja za PRP v obdobju 2014–2020 so na voljo v dokumentu Evropske mreže za vrednotenje razvoja podeželja z naslovom: Kako čim bolj izkoristiti PRP (Getting the most from your RDP)?

Sedanji skupni okvir spremljanja in vrednotenja bo še naprej glavno referenčno orodje za pripravljavce PRP. Sistem spremljanja in vrednotenja je bil za obdobje 2014–2020 posodobljen in bo zdaj zajemal oba stebra SKP. To bo dodatno povečalo razvidnost podpore držav članic za razvoj podeželskih območij.

Med novimi elementi spremljanja in vrednotenja za PRP v obdobju 2014–2020 je tudi uporaba „načrtov vrednotenja“. Postopki programiranja bodo morali vključevati tudi priprave za te načrte vrednotenja in dogovore o njih. V načrtih vrednotenja bodo pojasnjene in formalizirane podrobnosti spremljanja in vrednotenja, kot so med drugim roki za spremljanje in vrednotenje, sistemi zbiranja podatkov ter postopki, ki določajo, kako bodo uporabljeni rezultati vrednotenja.

Za nove PRP vmesno vrednotenje ne bo potrebno, bodo pa v letih 2017 in 2019 letna poročila o izvajanju PRP izpopolnjena. Leta 2017 bodo v letnih poročilih o izvajanju PRP izpostavljene vse morebitne spremembe, potrebne v PRP, leta 2019 pa bo poudarek teh poročil na povzetku vmesnega pregleda uspešnosti PRP.

Odločitve o sprostitvi sredstev iz rezerve za uspešnost bodo sprejete leta 2019, in sicer na podlagi določenega sklopa mejnikov, ki bodo usklajeni s sklopom glavnih kazalnikov PRP. Udeleženci delavnice o spremljanju in vrednotenju seminarja EMRP so izpostavili, da je pri programiranju, ko se bodo izbirali kazalniki za rezervo za uspešnost, potrebna skrbnost. Ti kazalniki bi morali izražati splošno načelo posredovanja, dogovorjeno med zainteresiranimi stranmi PRP, in ne bi smeli vključevati tveganja uvedbe nenamerne pristranskosti.

Število kazalnikov uspešnosti bo v novem programskem obdobju manjše, da bi se upravljanje PRP poenostavilo in okrepilo.

Naslednji pomemben vidik, ki bi ga morali upoštevati pripravljavci PRP, se nanaša na primerljivost podatkovnih virov (npr. za kazalnike okoliščin). Ti bi morali biti zagotovljeni na ravni EU. Pozornost je potrebna tudi med programiranjem v rezultate usmerjenih sistemov, in sicer na ravni ukrepov (in drugih ravneh), da se poveča razvidnost napredka pri horizontalnih temah PRP (inovacije, okolje in podnebni ukrepi).⁸

Opomniki programiranja PRP v zvezi s spremljanjem in vrednotenjem:

- pravilno programiranje spremljanja in vrednotenja bo močno prispevalo k ustreznosti dejavnosti PRP;
- z večjim poudarkom na pristopih, usmerjenih v rezultate, se bo izboljšala razvidnost dejavnosti PRP;
- načrti vrednotenja bodo koristna orodja za upravljanje spremljanja in vrednotenja;
- postopki spremljanja in vrednotenja, kazalniki za podprograme PRP, rezerva za uspešnost ter horizontalne teme morajo biti zasnovani tako, da bodo usklajeni s celotnim PRP.

8 Pripravljen je bil delovni dokument z nasveti o načrtih kazalnikov za nove PRP. Na voljo je na spletni strani EMRP, kjer so objavljeni dokumenti s seminarja o uspešnem programiranju. Na tej strani je v razdelku „WS6“ na http://enrd.ec.europa.eu/en-rd-events-and-meetings/seminars-and-conferences/successful-programming_en/en/successful-programming_en_home.cfm na voljo tudi osnutek seznama kazalnikov ciljev in kazalnikov rezultatov za nove PRP.

Izsledki delavnice: Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost/ pobuda LEADER in novi PRP

Mogoče razvojne sinergije, ki bi se lahko v obdobju 2014–2020 dosegle s programiranjem uspešnih povezav med različnimi območnimi zainteresiranimi stranmi ob uporabi metodologij pobude LEADER, so bile dobro sprejete. Te zainteresirane strani vključujejo lokalne akcijske skupine PRP, lokalne akcijske skupine za ribištvo PRP in druge skupine, ki uporabljajo sredstva iz skladov ESI za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost.

Pomemben premislek za programiranje PRP je zagotavljanje, da skupine, ki delujejo v okviru pristopa LEADER, odpravljajo pomanjkljivosti lokalnih razvojnih strategij, ki jih je ugotovilo Evropsko računsko sodišče⁹. Na primer, s programiranjem postopkov PRP za skupine LEADER bi bilo treba zagotoviti, da so vsi projekti in dejavnosti, ki jih financirajo in izvajajo skupine LEADER, jasno povezani s splošnimi cilji lokalne razvojne strategije. To vključuje uporabo meril za izbiro in sistemov spremljanja kot orodij za preverjanje, ali projekti podpirajo načelo posredovanja lokalne razvojne strategije, in za zagotavljanje, da se sredstva LEADER porabljajo za to, čemur so namenjena.

Zaradi poenostavitve bodo osnovna sredstva LEADER iz PRP v obdobju 2014–2020 v celoti programirana v okviru prednostnega področja 6B, tj. „pospeševanja lokalnega razvoja podeželskih območij“, zaradi horizontalnih značilnosti pristopa LEADER pa je to pomembno za vsa druga prednostna področja PRP.

Zaposlovanje naj bi bila glavna prednostna naloga in kazalnik uspešnosti za rezultate PRP, financirane s sredstvi LEADER. Za pripravljavce PRP bodo pomembni tudi skladni pristopi k merjenju in spremljanju uspešnosti pristopa LEADER pri ustvarjanju delovnih mest.

Vnovična uvedba možnosti dostopa do proračunov, ki se financirajo iz več virov, za skupine LEADER bo tem zainteresiranim stranem za lokalni razvoj omogočila, da bodo imele veliko bolj spodbujevalno vlogo pri večanju rasti in blaginje na njihovih območjih na različnih področjih delovanja.

Vendar bi bilo treba pri pripravah za programiranje PRP upoštevati tudi morebitne potrebe po krepitvi zmogljivosti skupin LEADER, da bodo lahko delovale na novih področjih, ki se financirajo iz več virov. Zato bo morda treba programirati

9 <http://eca.europa.eu/portal/page/portal/pressroom/Presspacks/Previouspresspacks/2010/PresskitSpecialReportNo52010>

možnosti za povečanje znanj, spretnosti in sposobnosti, ki bodo skupinam LEADER pomagale učinkovito usklajevati konsolidacijo sredstev, ki bodo na voljo za območne pristope k lokalnemu razvoju¹⁰.

Preizkušanje pilotnih pristopov in odkrivanje dejavnikov uspeha v zdajšnji dobri praksi usklajevanja več virov financiranja oziroma politik (npr. kombinacija EKSRP in ESR) lahko organom, pristojnim za PRP, pomagata programirati lastne časovne načrte za pospeševanje vključevanja metodologij pobude LEADER v obdobju 2014–2020.

Delegati so na seminarju EMRP izvedeli, da postopne uvedbe lokalnih razvojnih strategij, financiranih iz več virov, ni mogoče vsiliti. Predlagani so bili napotki, ki bi omogočili, da se ta proces zgodi samodejno in po lastnem tempu glede na ravni povpraševanja in zmogljivosti na lokalnih območjih.

Zato je mogoče, da bodo v začetku obdobja 2014–2020 še vedno prevladovale lokalne razvojne strategije, financirane iz enega vira.

Orodja za pomoč in omogočanje tega procesa prehoda vključujejo programiranje:

- nacionalnih pravnih okvirov, ki določajo usklajena pravila za sisteme zagotavljanja sredstev;
- podpore za krepitev zmogljivosti za zainteresirane strani, da bi se vsem sodelujočim pomagali razumeti različni vidiki in operativne stvarnosti, ki obstajajo;
- rednih sestankov za sodelovanje med institucijami, vključenimi v različne sisteme financiranja. Tako sodelovanje bi moralo potekati med sorodnimi organi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, pri čemer je mogoče programirati komunikacijska orodja za spodbujanje dialoga, namenjenega opredeljevanju izzivov, odpravi ozkih grl in pomoči pri pretoku dostopnih priložnosti za financiranje iz več virov.

Če se sprejme pristop financiranja iz več virov, je priporočeno, da se izbira lokalnih akcijskih skupin izvede v usklajenem postopku. Ta lahko vključuje skupne razpise za zbiranje predlogov ali izbirni odbor na nacionalni ali regionalni ravni s predstavniki iz vseh skladov.

Za obdobje 2014–2020 obstajajo tudi možnosti za vključitev posredniških organov v upravljanje pobude LEADER. Te možnosti se lahko programirajo z dvojnimi namenoma:

- za zagotovitev točke „vse na enem mestu“ za povezovanje s skupinami LEADER, kar zadeva njihovo financiranje (naj to izhaja iz enega ali več virov), in, kar je prav tako pomembno,
- za zmanjšanje tveganja, da bi bili organi upravljanja preobremenjeni z upravnim delom. To bi organom upravljanja pomagalo obdržati njihovo strateško nadzorno vlogo pri nadzoru nad usklajevanjem in kakovostjo izvajanja pristopa LEADER.

Posredniški organi so tudi v boljšem položaju za uresničitev pozivov udeležencev seminarja EMRP k prizadevanjem za programiranje preprostejših postopkov za manjše projekte. Sodelovanje med državami članicami lahko pomaga opredeliti/prenesti dobro prakso v takih postopkih.

Opomniki programiranja PRP v zvezi z vzpostavljanjem uspešnih povezav med različnimi območnimi zainteresiranimi stranmi ob uporabi metodologij pobude LEADER:

- vzpostaviti je treba zadostne zmogljivosti za zagotovitev, da se vsa sredstva LEADER porabijo za tisto, čemur so namenjena;
- ustvarjanje delovnih mest bo pomemben cilj za pobudo LEADER;
- skupinam LEADER bi bilo treba pomagati, da po lastnem tempu preidejo na financiranje iz več virov;
- posredniški organi lahko zagotovijo koristno podporo za tehnično pomoč skupinam LEADER in organom, pristojnim za PRP.

Več informacij:

Vsa dokumentacija o uspešnem programiranju, predstavljena na seminarju, je na voljo na spletni strani:

http://enrd.ec.europa.eu/en-rd-events-and-meetings/seminars-and-conferences/successful-programming_en/en/successful-programming_en_home.cfm

Urad za publikacije

doi:10.2762/53501

ISBN 978-92-79-28924-8

9 789279 289248